

รวมทั้งสิ่ง ความชำรุด และอันตราย
ของน้ำท่วม น้ำท่วมเมือง และน้ำที่ยกเว้นแม่น้ำ
เนื่องในราชครองสิบปีสิบสี่ตุลา

จ้าวบ่ำ

สมบูรณ์ฯ

๙๖๘๘ ๑๔

๕
๖ ๗๒๑

รายการ

หนา ๑๐ มม.

น้ำหนัก ๕๐ กก./ม²

พิมพ์ : โรงพิมพ์และสีสัน เพรส เพลจกส์

เดิมที่ตั้ง : เมืองกาญจนบุรี

โทร. ๒๒๒๖๔๐๔

จำนวนพิมพ์ ๕,๐๐๐ เล่ม

บรรณาธิการผู้ร่วมรวม

บังศิริ ธรรมดีรัตน์

กองบรรณาธิการ

ธีรยุทธ ศิริจันทร์

บัวชา ธรรมวินทร์

ดวงดาว วิศรัมภัน

เสาวนีย์ จิตราลีน

บทบาทนักศึกษาและปัญญาชน

วิญญาณที่ขาดหาย : ทัศนะด้านเดียว ชินทัศน์	195
เกี่ยวกับปัญญาชนไทยผู้คิดว่าตัวเองกำลังแสวงหา	
บทบาทนักศึกษาและปัญญาชนที่ถูก พระยา ศรุ่วทวีพร กำหนดโดยฐานะทางชนชั้น	209
นักศึกษาในฐานะกลุ่มพลังกัดดันหรือ อนุชาภาภิรมย์ พลังพัฒนา	219
วันเวลาเท่านั้นที่ฝ่าหนาแน่น : นรนติ เศรษฐบุตร	224
ขออย่าให้อธรรมศาสตร์เป็นแต่เพียงตำนาน วิทยากร เรียมกุล	226
บทสมภาษณ์ : เมื่อคงล้อประดิษฐศาสตร์ วัฒน์ วรรлыางคูร ทับทิวแมตติน	228

บทบาทสหภาพแรงงาน

พัฒนาการของขบวนการสหภาพแรงงาน และ ศิลกิจไทยรัตน์	233
พ.ศ.2501-ปัจจุบัน	

เสวนา “ทศวรรษ 14 ตุลา กับสังคมไทย”

เสวนาทศวรรษ 14 ตุลา กับความคิด ในการบริหารประเทศ	261
เสวนา บทบาทและฐานะทางประวัติ ศาสตร์ของเหตุการณ์ 14 ตุลาคม	296
ประชาธิปไตยในอุดมคติ พิทยา ว่องกุล	322
ในความหยุดนิ่ง มีการเคลื่อนไหว เสตียร์ จันทิมาธร	331

วิกฤตการณ์และแนวโน้ม

ปัญหาการพัฒนาของระบบ อุดมการ สมชาย สุวรรณศรี	335
ทางสังคมและการเมืองไทย : วิกฤต การณ์และแนวโน้มในอนาคต	
ทฤษฎีว่าด้วยรัฐของลัทธิมาร์กซิสต์ เอกสาขาวิชาการ พรหศาสตร์ 365 ของรัฐชนชั้นนายทุนในรอบ 25 ปี	
ทศวรรษ 14 ตุลา กับขบวนการสังคม เกษียร เดชะพีระ ไทยในปัจจุบัน	374
จากมนิลาถึงกรุงเทพ ยอดคง ทับทิวโน้	379

เน閣ล้อมวีรชน

คุณหวาน คันธนุ

บทนำทางประวัติศาสตร์

การเมืองไทยกับการปฏิรูปด้านความ

เส้นทาง ตามริก

19

ประวัติศาสตร์การปฏิรูปด้านความ ศุภิ ประวัติไห

49

2516 : บทสนอว่าด้วยการปฏิรูปดัง

ไม่สิ้น

66

๖ ตุลา : บทวิเคราะห์ความมุ่งแรง

90

สิ่งที่เกิดขึ้นในประเทศไทยของเรา หรือแล้ว ลุชาติ สวัสดิ์ศรี

แล้ว เด็กสาวล้มลง

ฐานะ 14 พฤษภาคม

แนวทางและยุทธศาสตร์พัฒนาประเทศไทย ชุมพร จังบัวร์ชา

96

หลัง 14 ตุลาคม 2516

บทสรุป ๑ หลากรูป (2516-2526) ของ ยุค ศรีอาริยะ

106

การต่อสู้ทางชนชั้น

ผลกระทบของการณ์ 14 ตุลา 2516 แสง พงษ์พัฒนา

115

ที่มีต่ออันกีกษา ประชาธิชน และทหาร

14 ตุลาคม 2516 - 14 ตุลาคม 2526 ลันติสุข โถกวนศิริ

121

บทเรียนจาก 14 ตุลาในรอบศตวรรษที่

ผ่านมา

คุณค่าของภารดายอย่างวีรชน พระประชา ปัสนนอมโน

132

14 ตุลาภบานาบทหาร และแนวความ พ.ก.ศนัน ชาจุประศาสน

146

คิดทางการเมืองไทย

14 ตุลาภบานาบทหารของประชาธิปไตย อาทิตย์ อุไรรัตน์

151

ลภากลิธิมุนุษยชนหลัง 14 ตุลาคม 2516

ทองใบ ทองปาด

155

2516

ผลกระทบ 14 ตุลาคม 2516 ต่อการ นิทศน์ ภูมิค

164

พัฒนาพรมการเมือง

ช้างหลังภารพวรรณกรรมไทย ธรรมเกียรติ กันธิ

170

ช้างราขการ, อาชีพชายบริการ

พ.อ.หาญ พงษ์สิริวนันท์

176

ข้อตั้งสถาบันประการเกี่ยวกับแนวคิดการ

วิชัยรุ วิจิลัญ

185

ต่อสู้แบบสันติวิธีในรอบสิบปีที่ผ่านมา

ประพันธ์ศักดิ กลมเพชร

188

14 ตุลาฯลักษ

ประเสริฐ จันคำ

190

ขออวยาให้ได้พบเห็นอีกเลย

สารบัญ

ถ้อยແດລັງ

เหตุการณ์เมื่อวันที่ 14 ຕຸລາຄມ 2516 ເປັນປາກອງກາຣົນທີ່ສໍາຄັລູຍອ່າງຍິ່ງຂອງໄອນ້ຫັນປະວັດສາສຕ່ຣີໄທ ເພຣະມັນເປັນກາຣັບແຍ້ງທາງໜັ້ນໃນສັງຄມໄທຢີທີ່ປະຖົງຂຶນຂອງຢ່າງໃໝ່ໂດຍຂອງຄລື່ນມາຮານທີ່ໄມ່ເຄີຍນີ້ມາກ່ອນແລຍໃນປະວັດສາສຕ່ຣີໄທ ດ້ວຍອັນຫັນຫຼັງໄປມອງກາຣົບກົງວັດເມື່ອ 24 ມິຖຸນາຍັນ 2475 ທີ່ມີຂ້າຈ້າກັດໃນແກ່ທີ່ວ່າ ເຫຼຸກາຣົນເມື່ອວັນທີ 24 ມິຖຸນາຍັນ 2475 ເປັນກາຣັບແປ່ລິ່ນຜູ້ປັກຄອງປະເທດຊຸດໃຫມ່ທ່ານ໌ແກ່ທີ່ຢ່າງໃນຮະບອກອົກສີທີ່ທັງສິ້ນແລະໄດ້ຮັບອົກທີ່ພຳການຄວາມຄົດຈາກທາງຕະວັດຖາ ກາຣັບແປ່ລິ່ນແປລງກວັງນີ້ຈຶ່ງໄມ້ໄດ້ສັງເລັກຮະກບຖືກຮາກສູນທາງສັງຄມ ເສັ່ນອຸງກົງ ແລະກາຣັນເມື່ອເກົ່າໄດ້ໃນກັນ ດິງແມ້ ປົວົງ ພົມຍົງດໍາທົ່ງໃນຄະນະຜູ້ກ່ອກກາຣ 2475 ຈະໄດ້ເສັ່ນອົກສີໃຫ້ກ່ອກກາຣັບແປ່ລິ່ນໂຄຮ່ວງສ່ວນຂອງກາຣເອວັດເຂົາບວິບປິນໃນທາງເຄົ່າຊຸດ ທີ່ຈຶ່ງເປັນນັ່ງຈັຍພື້ນສູນໃນກາຣດຳຮັບຮັບ ແຕ່ໃນທຸດກົລົມແລວ

ຂບວນກາຣ 14 ຕຸລາຄມ ໄດ້ພັນນາໄປຢູ່ “ກ້າວກະໂຄຄ” ຄວັງສໍາຄັນໃນປະວັດສາສຕ່ຣີໄທພົຣະມັນໄດ້ພ່ວງເອົາພັ້ນທາງສັງຄມທ່າຍກຸລົມບ້າສູວັນທີ່ກາຣເມື່ອຍ່າງນີ້ຂີວິຈີ່ວ່າ ທີ່ຈຶ່ງເປັນກາຣທ່າຍຂ້າຈ້າກັດທີ່ກາຣປົງວັດ 2475 ໃນອາຈສັ່ນພົດສະເກີອນທ່ອພັ້ນທາງສັງຄມທ່ານ໌ໄດ້ ຂບວນກາຣ 14 ຕຸລາຄມ ໄດ້ໃຫ້ບໍທເຮັນແກ່ປະຊາຊນຍ່າງມາຮາຄາລື່ນທີ່ໄດ້ຕະຫັດກົງກົງ ລັກກາຣທີ່ວ່າ “ອໍານາອັກັ້ນປ່າງເປັນຂອງປະຫານ” ດີມວ່າງຍໍ່ແລ້ວເຫຼຸກາຣົນ 14 ຕຸລາຄມ ຈະຖຸກລວຍໂອກສໂດຍຝ່າຍອໍານາຈເກົ່າຂຶ້ນນາປາກໂຄຮ່ວງບ້ານເມື່ອອົກກົດານ ແຕ່ກາຣທ່ອສູ້ມື້ໄດ້ຫຼຸດລົງທີ່ຍິ່ງເກົ່ານ໌ ຄລື່ນແໜ່ງກາຣເຄື່ອນໄຫວໄດ້ກ່ອກການີດຂຶ້ນ ກຽມກຣະແຂວງນາ ໄດ້ຈັດຕັ້ງອົງກາຣເພື່ອພົກກໍ່າຍຸພະໂນຍັນຂອງຄນ ນັກຕືກຂາມໄລ້ຫາຄວາມໝາຍອຸ່ນເຕີໃຫ້ອັນສື່ເຫັນຍົກຄ່ອນໄປ ຮະບນຄຸນຄ່າດ່າງ ຖ້າກາຍໄດ້ຮະບອກອົກສີທີ່ໄດ້ຢູ່ກ້າວກະໂຄຄໃນວັຈະເປັນຄຸນຄ່າທາງຄິລປະ ກາຣປະພັນດໍ ດັນຕີ ວຽກແກຣມ ນັບເປັນກາຣສັກອດ “ວິຊາລູ້າຍານບົດ” ອັນເປັນຫ້າໃຈຂອງຂບວນກາຣ 14 ຕຸລາຄມ ຈາກທີ່ທີ່ໄປຢູ່ອົກທີ່ທີ່ ຈາກຄນທີ່ໄປຢູ່ອົກຄນທີ່ເພື່ອກະໜ້າໂນຍືດີ “ນາຍາກັກທາງຄວາມຄົດ” ທີ່ຜູ້ປັກຄອງຍັດເຍີດໃຫ້ກັບປະຊາຊນໃນປະວັດສາສຕ່ຣີອັນຍາວ່ານາຂອງຫຼາດໄທ ໂດຍກາຣສ່ວນຄວາມເຂົ້າວ່າ ປະວັດສາສຕ່ຣີອັນກາຣເປັນປະວັດສາສຕ່ຣີ ເພື່ອກາຣເປັນປະວັດສາສຕ່ຣີ ໄດ້ກ່ອຍກາຣັບດັນຈາກເນື່ອນນັ້ນ ຄລື່ນແໜ່ງກາຣເຄື່ອນໄຫວຂອງປະຊາຊນໄດ້ສ່ວນຄວາມຫວາດກັ້ວໃຫ້ແກ່ຜູ້ປັກຄອງ ດັນນັ້ນແຫຼຸກກາຣົນຄົມປັບປຸງກາຣ ເມື່ອເມື່ອ 6 ຕຸລາຄມ 2519 ຈຶ່ງເປັນກາຣປອນຂວັງໃຫ້ກັບຜູ້ດັວງຜູ້ປັກຄອງເອງ ໂດຍ

การยึดสำนักนายอำเภอของ
สังคมชั้นในสังคมไทยที่
ไม่เคยในประวัติศาสตร์
2475 ซึ่งมีข้อจำกัดใน
การรับเปลี่ยนผู้ปกครอง
ซึ่งเป็นชนชั้นนำที่อยู่
ทางตะวันตก การ
เรืองคุณ เศรษฐกิจ
และการ 2475 จะได้
เอารัดเอาเบรบีนใน
ในที่สุดก็ล้มเหลว
ครั้งสำคัญในประ
วัติศาสตร์ข้าสูเวทการเมือง
2475 ไม่อារสั่งผล
ให้ให้บทเรียนแก่
คนาอย่างปะบีนของ
โอกาสโดยฝ่ายอำนาจ
จะถลงเพียงเท่านั้น
ได้จัดตั้งองค์กร
อยู่แต่ในห้องสี
อยู่ท่าทางไม่ไว้ใจ
นับเป็นการสร
จากที่หนึ่งไปอี
หากาพหกความ
เข้าวานนานของชาติ
เรื่องเปล่งเกิดขึ้น
เรือนไหวของประ
รัตน์ล้อมปราบกลาง
กรุงขององค์

การปราบป่วนอย่างโหดร้ายที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนแล้วในประวัติศาสตร์ไทย อันเป็นเมืองแห่งพุทธศาสนา

จากเหตุการณ์เมื่อเดือนตุลาคม 2516 จำนวนถึงเจ็ดสิบัน นับเป็นเวลา
1 ทศวรรษแล้ว สังคมไทยได้พัฒนาขึ้นมาหน่อยไป ยังเป็นคำรามที่รอคำตอบ
อยู่ แต่หนทางของผู้ปกครองคือทางเลือกที่มุ่งมัดตัวเองภายใต้การเปลี่ยนแปลง
ผลประโยชน์ที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างไทยและบรรดามหาอำนาจ การพัฒนา
เศรษฐกิจที่ต้องพึ่งพิงกับทุนนิยมโลก แต่โดยแท้จริงแล้วคือการถูกกลืนความมั่ง
คั่งอันเป็นทรัพย์สมบัติของประชาชัąนทั้งประเทศออกไป โดยได้รับผลประโยชน์
ตอบแทนเพียงเศษน้อยนิด ในปริมาณ寥寥ทางการเมือง ทหารยังเป็นผู้ค้าจุน
ระบบอนการเมืองที่สำคัญถึงแม้ทหารบางส่วนจะห้ามความชอบธรรมโดยวางแผนด้วย
เป็น “นักปฏิรูป” หรือ “นักประชาธิปไตย” โดยการพูดถึงการขยายอิธิปั้ดใหญ่
ของปวงชนบ้านเป็นครั้งคราว ดังนั้นสิ่งที่เรียกว่า “การพัฒนา” จึงเป็น
เพียง “ภาระภัย” เพื่อหักความชอบธรรมในการรักษาสถานภาพเดิมของสังคม
ไว ผลของสิ่งที่เรียกว่าเป็นการพัฒนาแห่งสะท้อนออกมาย่างพิกัดพิการ
ดังเห็นได้จาก ช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนยังห่างกันลิบลับ
ปัญหาสังคมทั้งในเมืองและชนบท จึงเห็นได้อย่างเป็นปกติ เช่น ปัญหาอาชญา
กรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาโสเกน ปัญหาการอพยพเข้ามายังงานทำใน
เมือง ตลอดจนเบี้ยพนัน อิทธิพลนิติ เป็นต้น

ปัญหาเหล่านี้ยังดำเนินอยู่ นับวันจะยิ่งหนักขึ้น ปรากฏการณ์ของปัญหา
เหล่านี้เหมือนกับเมื่อกวาระที่แล้ว เพียงแค่มีการปรับรูปเปลี่ยนแบบขั้น
ชั้นนี้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง “เป็นมายาภาพที่เฝิงเร้น” นั่นเอง อดีตการณ์
ของขบวนการ 14 ตุลาคม เริ่มถูกเรียกร้องจากภาคราษฎร์บังชูบันเสียแล้ว
 เพราะมันยังดำเนินความสำคัญอยู่มากในเมืองไว นั่นเป็นสิ่งที่ “ถอนตัวต่อระบบ
 คุณค่าเดิม” ที่ครอบคลุมสังคมไทยมากลอด และเป็นคุณค่าการอันใหญ่หลวงสำหรับ
 ชนรุ่นหลัง ที่จะพิทักษ์สืบทอดให้ก้าวต่อไปข้างหน้า

ด้วยความสมานฉันท์
บรรณาธิการ²⁶

คณะกรรมการที่ปรึกษา

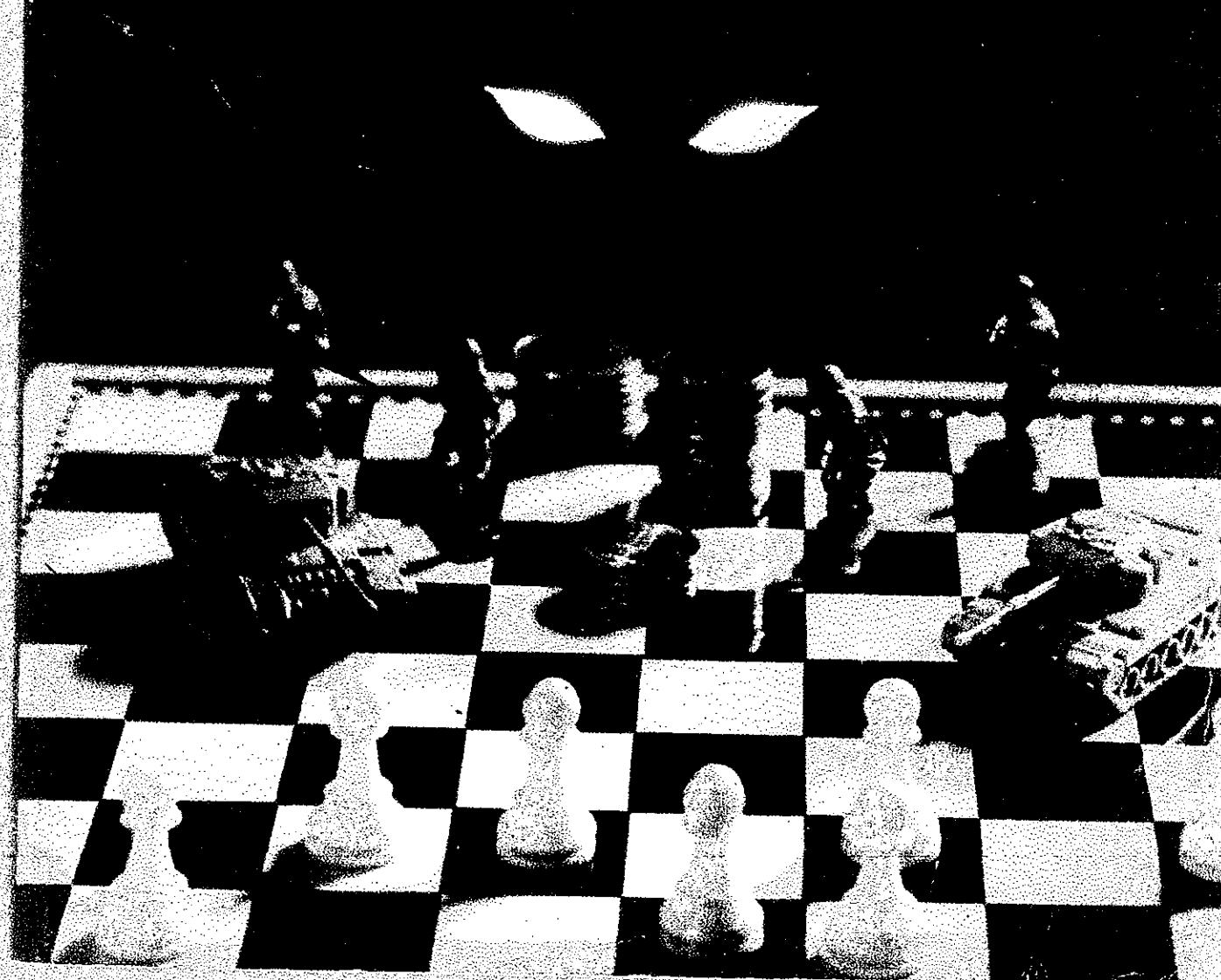
1. จารุบุตร เว่องสุวรรณ
2. อุทัย พิมพ์ใจชน
3. บัญญัติ สุชีวะ
4. สมหวัง ศรีชัย
5. สมคิด พรีตั้งคง
6. พลเอกหาญ ลินานนท์
7. ศาสตราจารย์นงเยาร์ ชัยเมธี
8. รองศาสตราจารย์สุขุม นวลสกุล
9. ดร.นิพนธ์ ศศิธร
10. อ.โภกม อาเรีย
11. อ.ประพันธ์ศักดิ์ กมลเพชร
12. อ.กีร หมื่นนิกร
13. อาทิตย์ ขามเทศทอง
14. ไพบูลย์ ธรรมชาติยันนท์
15. ทองใบ ทองเป้า
16. อนุช อาภาภิรมย์
17. ไชยแสง สุกใส
18. สมบัติ ธรรมรัตน์สุวัวงศ์
19. พินิจ จารุสมบัติ
20. สุธรรม แสงประทุม

ประธานรัฐสภา
ประธานสภาผู้แทนราษฎร
ประธานศาลฎีกา
หัวหน้าพระองค์พลังใหม่
หัวหน้าพรรครสংคมประชาธิปไตย
หัวหน้าเสนาธิการทหาร บก.สูงสุด
อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง
อธิการบดีมหาวิทยาลัยโลจ
ผู้ประสานงานสมาคมประชาธิปไตย
อดีต 1 ใน 13 ขบวนรัฐธรรมนูญ
อดีต 1 ใน 13 ขบวนรัฐธรรมนูญ
สภาพองค์การลูกจ้างสภากแรงงานแห่ง^{ประเทศไทย}
ประธานสมาคมแรงงานแห่งประเทศไทย
นายความ
นักวิชาการ
อดีต 1 ใน 13 ขบวนรัฐธรรมนูญ
อดีตเลขานุการศูนย์นิสิตนักศึกษา ปี 16
รองเลขานุการศูนย์นิสิตนักศึกษาฝ่ายการเมือง
อดีตเลขานุการศูนย์นิสิตนักศึกษา ปี 19

ធម្មាវិ

នស្សែរ

ស

บรรณาธิการประธานงาน

ปรีชา ธรรมนินทร์

บัณฑิต ธรรมดีรัตน์

กองบรรณาธิการ

ปิติ ภูลศิริรัตน์

อภิชาติ สถิตนิรนามย

อัจฉราษฎร์ อัครมณี

ธิพจน์ ศรีจันทร์

พวงทอง รุ่งสวัสดิกรรทร์

เลาวนิย์ จิตรีน

นิรุ้ย วิรัตพันธุ์

พิราย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต

บุญเกียรติ ภารากพนธุ์

ฝ่ายคิดปั๊

บุญมาก ตันสุกหัวใจราชร

มงคล อิมประเสริฐสุข

เลาวนิย์ จิตรีน

“วิพากษ์ทรอช”

ราคาปก 60 บาท

พิมพ์ครั้งแรก ตุลาคม 2528

จำนวนพิมพ์ 3000 เล่ม

เข้าช่อง

หนังสือศึกษาแห่งประเทศไทย

คณะกรรมการศึกษาทางวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สารบัญ

พัฒนาการของรัฐทันนิยมไทย

“ทฤษฎีว่าด้วยรัฐบาลที่มีภารกิจกับพัฒนาการของรัฐ
งานขั้นนัยทุนไทยในรอบ 25 ปี”

ยุทธศาสตร์เรืองข้อนในยุคประชาธิปไตยครั้งใหม่ๆ ฉบับ
ประเสริฐ คงกระราน

การสะสมทุน และรักษาในประเทศไทยปัจจุบัน
ไกรศักดิ์ ชุมตะวัน

วิพากษ์ยุทธศาสตร์การพัฒนา

เสน่ห์ งามบริก

ฐานะทางประวัติศาสตร์ของชนบท 14 ตุลา กับขบวนการนักศึกษา

ฐานะทางประวัติศาสตร์ของชนบท 14 ตุลาคม 2516

และผลลัพธ์เนื่องที่มีต่ออุดมนาการของ พคท.

พรกิริณย์ เถี่ยมธรรม

รศ.ก.ชาท.ฤทธิ์สิงโตในศตวรรษ 2490 :

รายงานทางกฎหมายไทย 14 ตุลาคม 2516

นภาพร อติวิทย์พงศ์

บทบาทของนักศึกษากับการเมืองท้องถิ่นท้องที่

อนุช ชาการรัตน์

11

17

27

42

61

71

72

107

129

ทางออกด้วยวัตถุของการต่อสู้ทางชั้นในรัฐบาลกิจ

135

ปียะมีตร ศิลธรรม

ปัญหาและสาขาวิชาเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลผลกระทบต่อการค้าห่วงโซ่

171

ธีรนาด กานุจันอักษร

ปัญหาการปลดออกเลิกธุรกิจ

183

สมยศ พฤกษาเกษมสุข

ข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมสังคม : หายนะภัยแห่งสันติธรรม

187

“ความตึงเครียดที่เพิ่มขึ้นของวิถีดั้นการณ์ฯ ต่อสังคมนิเวศย์ในปัจจุบัน”

189

อุรินทร์ ภรณ์วัฒน์

รำลึกให้เชิญนางค์ฯ ขอบนการต่อต้านอาชุนิเวศย์ 1980

193

โลกจำลอง

การลงทุนเกี่ยวกับดุลกำลังมนุษย์

สาล ภิรัตน์

201

จากอีทีทีปัจจุบัน : ความต่อเนื่องในนโยบายต่างประเทศของไทย

ม.ร.ว.อุดมพันธุ์ บริหัติ

207

สถานะของเศรษฐกิจการลงทุนของโลกและของประเทศไทย

227

สุรชาติ บำรุงรุ่ง

เหลือวหลังแลหน้า แสงหาอนาคต

245

ประเทศไทย

สุลักษณ์ ศิริรักษ์

247

รายงานที่น่า

261

บทนำทวนกระແສ

ເຫດຖາວອນ 14 ຕຸລາຄົມ ເປັນການເປົ້າປະປະວິດີກາລົດທຶນນ້ຳໃໝ່ໃນໜີ່ເຫັນການປົງປັດ
ປະຊາບີບເຕືອນຮັບໃຈຕົ້ນໃນກະຊວາງແລກາກພັດນາສັງຄມໄທຢ່ານຍິນເນັ້ນ
ນອກຈາກ
ເກີດການເປົ້າປັນແປລງຈັດນູ່ຮ່ວມທາງກາງເນືອງທີ່ປະຊາບນັ້ນຂັ້ນຕໍ່າງ ທີ່ເກີດຕາມນີ້ມີມ
ແລກຄວາມຕະຫຼາດນູ່ໃນການເຂົ້າຮ່ວມຈັດສຽງຂໍາມາຈ ແລະ ດ້ວຍຮອງເພື່ອຜລປະໂຍ່ນ.
ທາງເສດຖະກິດ ສັງຄມແລກກາຮູນເມືອງຢ່າງກັ້ວງຂວາງອ່າງຍິນໄດ້ຢ່າງປະກົງຂຶ້ນໃນ
ປະວິດີກາລົດທຶນສັງຄມໄທຢ່ານເລື່ອ ຍັງມີເພື່ອໂຍ່ດູຮັງທີ່ກ່າວໄຟກາຣີມີຄວາມນີ້ສັງຄມໄທຢ່ານ
ແນວເສດຖະກິດກາລົດທຶນສັງຄມໄທຢ່ານເລື່ອຈັດນູ່ໃນນູ່ແວດວງກູມປີ້ມູນໄທຂອຍອ່າງຈິງຈົງ
ແລະຍັງສັງເລັດໃຫ້ເກີດຈຸ່ນ, ອົງຄົກ ແລະ ຂົນກາມກວດສັນໃໝ່ ຖ້າ ທີ່ແລດຈົບທຸກທ່າ
ໃນກາຮັດສັກຕິດຕໍ່ອັນເພື່ອປະເສົາປັນແປລງສັງຄມອ່າງລາກລາຍໃນຂອນເຂົ້າເວົ້າ
ຕ່າງ ທ່າມ ແລ້ວວິດາກາດເຄື່ອນໄຫວຂອງນາງກຸມນາງອົງຄົກຕ້ອງຍຸດືລົງດ້ວຍກາຮັດສັກ
ຂອງຝ່າຍຊູ້ວາຈົດ

ດ. ວິໄລນ໌ ລາກ ເສັ້ນກໍາກົງປີ້ກໍ 3 ແຫ່ງກວຽນ ຂອງການປົງປັດເລື້ອນດູລ ການ
2516 ແລະ ເນັ້ນຕ້ອລິກ 1 ປີ ລາກຈະກົງປີ້ກໍທີ່ກວຽນກວຽນການນັດກາຮັດສັກຕິດຕໍ່ອັນເພື່ອ¹
ເພື່ອງກາລົດ 6 ຕຸລາຄົມ 2519 ມີຄູ່ກາຍເພື່ອການຝຶກຮັນບັນຊີກົງກຸກຮຸ່ນ ຮະບອນຄ້ານາງ
ນີ້ມີໄດ້ເພີ້ມຂໍ້ມູນແທ່ກ່າວກົດທີ່ກ່າວຍ່າດ້ວຍຫຼຸດແບບກໍ່ຫລຸ ກະທຳລາຍ ແລະ ແນຍນີ້ມີນ
ມີຈົ່ງທີ່ນີ້ ດ້ວຍກົດ ໄກກາກຸກຸກ ໝູ້ກັດຄ້ານັດກ້ານທີ່ໄດ້ຍົກແລະປົກແທ ທີ່ໄດ້ມະ
ປັດຂົນ, ຝູ້ທີ່ມີແຂວ້າຫຼວງກ່າວນັດກົດປະໄຫຍ້ໄປກ່ອວັນດັນ ໄກທຳກ່າຍບວນກາໄນ່ຍຸດ
ຂາວນ້ອອັນດັບໂດຍການພ່ານທ່ານ ນັບໄຟດ້ວນ ເທົ່ອໄຫຼືກອຸນຄະນະໃນສ່ວນທີ່ກວບອຸນຄະນະໄກ
ດ້ານນາອັຮັງ ພົງມີຫຼັງນາຈກທີ່ສຸດ ໄກຮັບຄວາມພິກມນາກົ່ານີ້ ແລະ ພົມພານທີ່ໄຫ້ທຸກຄົມ
ເກື່ອງຈ່າ ຮະບອນຄ້ານາງນີ້ມີຄວາມປັນລົງທີ່ອັນປິມທີ່ ປະເທດກົມຕ້ອງຍອມຮັນ ຕ້ອງ
ກັດຕື່ກັກຊົວລົດ ໄວໃຫ້ ເປັນສົ່ງທີ່ໄມ້ມີກາງຫຼັກພັນການກົດຕື່ກັກໄລ້

ເປັນຄວາມຈົງຈົງທີ່ວ່າ ໃນຮະບະ 8 ປີ້ຫຼືສົ່ງນີ້ ເຮັດໄຫ້ປັບກັບກາງຜົນຄລາຍ
ທາງການເນືອງຈົ່ງລູ່ເມືອນສືບສັນປະຊາບີບໄດ້ຢ່ານແປບຮູ້ສັກໄດ້ສົດໃສ້ນີ້ ແຕ່ກວ່າ
ກາຍໄດ້ປະຮົບຍາກາຫາເລຳນີ້ນັ້ນໄດ້ໂຄນອຸ່ມຄວາມເປົ້າປັນແປລງສຳຄັງຂອງບ້ານເນືອງ
ໄວ້ຫຼາຍປະກາດ ນັ້ນຕ້ອງ ກາຍພ້ອກຫຼຸກຢ່າງຄົງທີ່ສຸດຂອງກອງກັນ, ວິຊາມາດ ກັບພົມຮົງ
ກອນນີ້ນີ້ສືບພື້ນທຶນປະເທດໄກ ຈົນກະທຳການທັດຕໍ່ມະລະລື່ນດຸດັບທຶນທີ່ກ່າວ
ມາຮັດສັກແລະກາຫາທ່ານ ກາດປະກາກາຫາຮອບຮັດນາຫນາທ່າງກາຈນເຄີ່ນສວຍຫຼູ
ກາງນ້າຍຕົວຂອງວິຊີ້ຫຼົດເຍວານແບບ ຖຸນນີ້ມູນບົຣິໂຈດ ທີ່ເປັນວິຫຼນຮ່ວມສູນຍົກກວ່າ
ເຕັກ ຕີ ສີ ກັ້ງເທັດ ຂລ່າ ທີ່ແນ່ນແພ່ ບັນ ຄວາມສຸກແລະຄວາມຫຽວຮາງພຸ່ນເພື່ອ
ກາຮັດສັກຕ້ວ້າຂອງອຸດສາຫະກຽມການມາດົມທີ່ເປັນແສສົງຮາຍໄດ້ເກົ່າສຳຄັນໃນການພູ່
ຄວາມອຸ່ນຫຼັດຂອງຮະບບປະຊາບີບໄກ ກາຮັດເພີມບໍາຫາທ່ານນາຍຫຼຸນໃໝ່ ແລະ

2/29

“ส้อมหราภูมิ”

ราคาปก 50 บาท

พิมพ์ครั้งแรก ตุลาคม 2529

จำนวนพิมพ์ 3,000 เล่ม

เจ้าของ

กิตติพันธุ์นักศึกษาแห่งประเทศไทย

องค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กองบรรณาธิการ

นาย บุญรอด ไชยรัตน์

ผู้จัดทำ ดร. นพดล ไชยรัตน์

ผู้ออกแบบ ดร. นพดล ไชยรัตน์

ผู้ตรวจแก้ไข

มนูษยชาติทั่วโลก
จากหลากหลายมุมโลก
จะมีความหมายให้วาง
ใจให้สำหรับคนที่พบ
พบเจ้าอยู่ ใช่ตระหนะ
ภาคศาสตร์คือสัจธรรม
ไกรอาจปิดกั้นไว้ไม่
ข้ออิต ชาหารีบ
เจ็บปวด

สารบัญ

ข้าราชการ

ดูใน

หมวด

อีกหนึ่ง

ภารกิจ

ดูใน

มาหากการ

นางคราเร “นาญาดาว” สารวะการเมืองไทยในปัจจุบัน
โดย น.ไบทักษิณ

13

15

รัฐท่ามกลาง

หมายไม้เที่ยงกองทัพไทย
โดย พ.อ. พูลวรลักษณ์

31

33

สืบสายราชประชาริบไทย

เกษตรราษฎร์และการปลัดด้านนโยบายแห่งรัฐ
โดย พล.อ. ปีบูรณ์

59

61

ผู้บริหารงานกับความต้องการปั้นกอกไกรัฐภูมิ
โดย ลีลกิจภารต์

75

กลุ่มผู้ค้าประโภชช์ (กรรมคร) กับธุรกิจ
โดย พ.อ. แพชร์ประเสริฐ

81

การเมืองท่องเที่ยวในปัจจุบัน
โดย ธนาธร

89

สันติภาพ

ดูใน

ภารกิจ

ดูใน

ข้ารพระวัดศิศาสตร์ประชาราไทย

ท่าทางตามน้ำที่ ๑๔ ตุลา จะถูกบิดเบือน
อภิชัย พันธุเสน

เหตุการณ์เมือง ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ จะมีโอกาสเกิดขึ้น
อีกหรือไม่?

ชัชวินทร์ ไชยวัฒน์

๖ สิงหา เหตุการณ์ร่วมกันบ

ไกรก่อเหตุการณ์ ๖ สิงหา
ศรพวหาม วากสุรังก์

จดหมายพระสุรินทร์

คำปราสาทเรียบทอยนาขาน หลีกภัย

แนะนำที่สุนทร

ร้อยด่างกันความเจียน : ข้อสังเกตบางประการว่าด้วย

เหตุการณ์ ๖ สิงหาคม ๒๕๑๙

ชัยวัฒน์ สถาอาเนนทร์

๑๐ ปีให้หลังของ ๖ ตุลา

ราศกต์ มนัสวิโนมก

สันติภาพ...ความหวังใหม่ มนุษยชน

ปัญหาหนึ่งที่ร่วมใจระบบนิยมทุกคนก้าวทุบตีบน

173

ปริชา เปี้ยนเทยส์ลูบันด์

พิยามแห่งสันติภาพนักองกระดูกแห่งการต่อสู้ของ

ลัทธิกาหนี่แคง

179

บทนำทวนการณ์แกร

๙๘ บุรีรัมย์เดลินิวส์ ๑๗๖

ในวันนี้ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้รับการติดต่อจากผู้คนที่ต้องการทราบรายละเอียดของจังหวัดบุรีรัมย์ ทางนิตยสารนี้ได้รวบรวมข้อมูลที่สำคัญและน่าสนใจ ให้ผู้อ่านได้ทราบอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ศิลปะ ฯลฯ ที่ทำให้บุรีรัมย์เป็นจังหวัดที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว นักเขียนที่มีความสามารถในการเขียนเรื่องราวที่น่าสนใจ น่าอ่าน ได้ถูกเลือกสรรมาเพื่อให้มาลง笔 ทำให้บทนำนี้เป็นอีกหนึ่งจุดที่น่าสนใจ ที่นักเขียนที่สนใจเรื่องราวของบุรีรัมย์ ห้ามพลาด

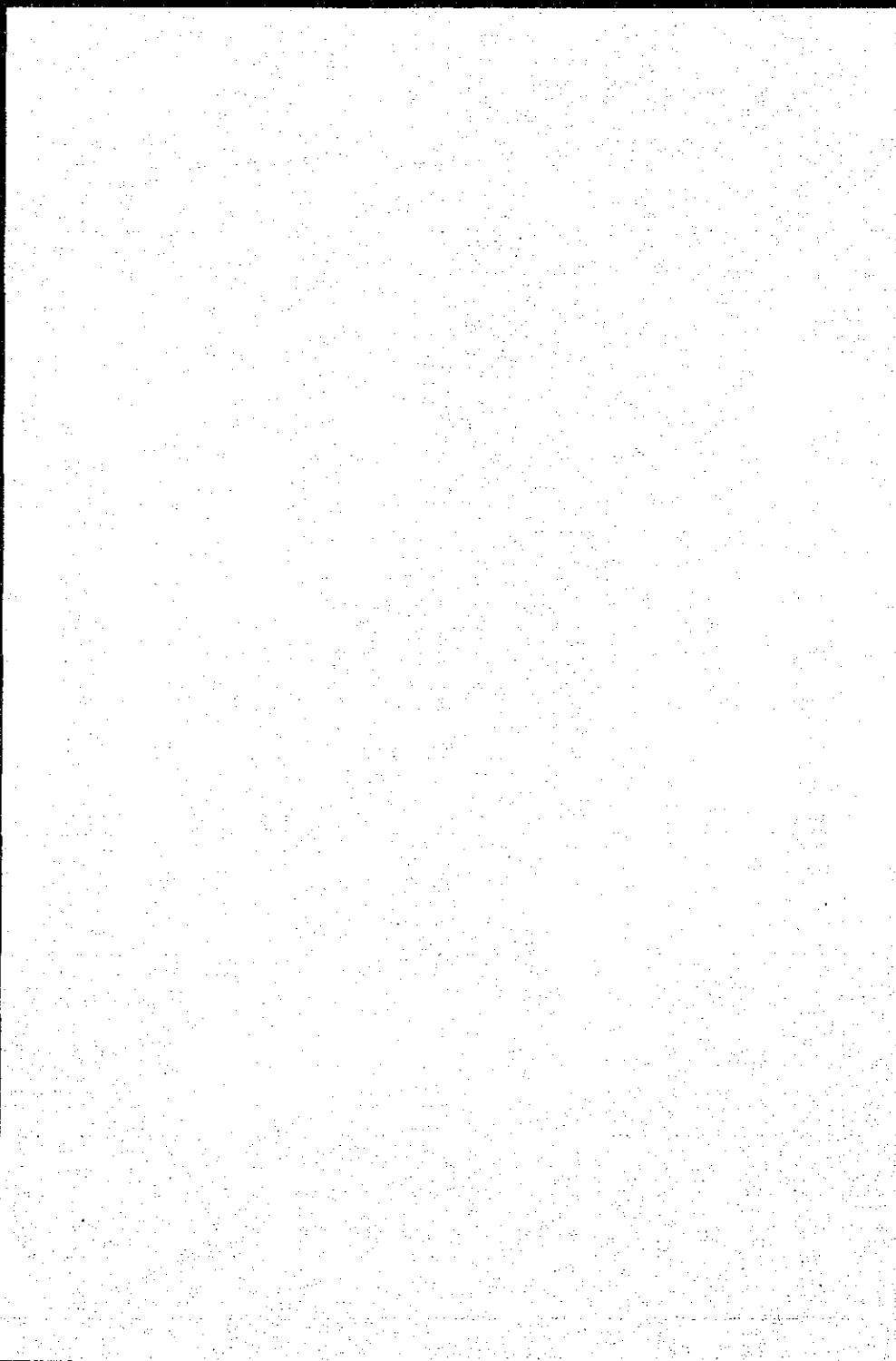
ในส่วนของการนำเสนอข้อมูล ทางนิตยสารนี้ได้ใช้รูปแบบที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องราว ภาพถ่าย แผนที่ สถิติ ฯลฯ ที่ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจข้อมูลได้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ศิลปะ ฯลฯ ที่ทำให้บุรีรัมย์เป็นจังหวัดที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว นักเขียนที่มีความสามารถในการเขียนเรื่องราวที่น่าสนใจ น่าอ่าน ได้ถูกเลือกสรรมาเพื่อให้มาลง笔 ทำให้บทนำนี้เป็นอีกหนึ่งจุดที่น่าสนใจ ที่นักเขียนที่สนใจเรื่องราวของบุรีรัมย์ ห้ามพลาด

สำหรับผู้อ่านที่สนใจเรื่องราวของบุรีรัมย์ ทางนิตยสารนี้ได้รวบรวมข้อมูลที่สำคัญและน่าสนใจ ให้ผู้อ่านได้ทราบอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ศิลปะ ฯลฯ ที่ทำให้บุรีรัมย์เป็นจังหวัดที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว นักเขียนที่มีความสามารถในการเขียนเรื่องราวที่น่าสนใจ น่าอ่าน ได้ถูกเลือกสรรมาเพื่อให้มาลง笔 ทำให้บทนำนี้เป็นอีกหนึ่งจุดที่น่าสนใจ ที่นักเขียนที่สนใจเรื่องราวของบุรีรัมย์ ห้ามพลาด

สำหรับผู้อ่านที่สนใจเรื่องราวของบุรีรัมย์ ทางนิตยสารนี้ได้รวบรวมข้อมูลที่สำคัญและน่าสนใจ ให้ผู้อ่านได้ทราบอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ศิลปะ ฯลฯ ที่ทำให้บุรีรัมย์เป็นจังหวัดที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว นักเขียนที่มีความสามารถในการเขียนเรื่องราวที่น่าสนใจ น่าอ่าน ได้ถูกเลือกสรรมาเพื่อให้มาลง笔 ทำให้บทนำนี้เป็นอีกหนึ่งจุดที่น่าสนใจ ที่นักเขียนที่สนใจเรื่องราวของบุรีรัมย์ ห้ามพลาด

สำหรับผู้อ่านที่สนใจเรื่องราวของบุรีรัมย์ ทางนิตยสารนี้ได้รวบรวมข้อมูลที่สำคัญและน่าสนใจ ให้ผู้อ่านได้ทราบอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ศิลปะ ฯลฯ ที่ทำให้บุรีรัมย์เป็นจังหวัดที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว นักเขียนที่มีความสามารถในการเขียนเรื่องราวที่น่าสนใจ น่าอ่าน ได้ถูกเลือกสรรมาเพื่อให้มาลง笔 ทำให้บทนำนี้เป็นอีกหนึ่งจุดที่น่าสนใจ ที่นักเขียนที่สนใจเรื่องราวของบุรีรัมย์ ห้ามพลาด

เกือนเมืองไทย

๒๓๐

“เดือนเมืองไทย”

ราคาปก 50 บาท

พิมพ์ครั้งแรก ตุลาคม 2530

จำนวนพิมพ์ 3,000 เล่ม

เจ้าของ

สภาพนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย

องค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พรรคแลงธรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บรรณาธิการ

วัฒนชัย วนิจจะกุล

บัณฑิตย์ ธรรมศรีรัตน์

กองบรรณาธิการ

มนัส ตระยาภิวัฒน์

วงศ์ชัย รัตนวิจิตรถาวร

อําไฟ โพธิชัยรัตน์

สารบัญ

ระยาสเมย

กลไกระบบราชการกับการพัฒนาสภาคูดแทนรายภูมิ	11
อิสระชน	13
เงินกับการเลือกตั้ง	19
พิชัย เก้าสำราญ	

เกื่องเมืองไทย

การใช้จ่ายเพื่อป้องกันประเทศกับปัญหาหนี้ของประเทศไทย	33
เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีอรรມ	35
บทวิจารณ์	45
ชัยวัฒน์ สถาอานันท์	
เหลียวหลังรัฐวิสาหกิจไทย : แลหน้ารัฐวิสาหกิจทหาร	51
บันติดย์ อธรรมตรีรัตน์	
ปัญหาคลังอาวุธล้ำร่องกับความสัมพันธ์ไทย-สหรัฐ	65
ภูษิต ประคงสาย	
บทบาทของทหารกับงานพัฒนา	
คำถามจากโครงการอีสานเขียว?	71
บุรี จันทร์	
การควบคุมสื่อสารมวลชนของระบบราชการ	77
สำเริง คำพะอุ	
ทหารเพื่อสังคมหรือสังคมแบบทหาร?	81
ชัชรินทร์ ไชยวัฒน์	
วิจิตรวิทยา “การปฏิริริย์”	
แบบฉบับพลเอกชาลิต ยงใจยุทธ	87
กองบรรณาธิการ	

กรกฎ...

รัฐ : แรงงานและ
มนุษย์ พฤกษา
ความล้มเหลวของ
คุณ มโนทกนก

กางอ๊อก

กลุ่มพื้นจากวิจัย
ปรชญาเดชะ
สังคมของชาวย
ปรีชา เนียม

ภาคผนวก

กรวยก...อ้าย

95

รีวิว : แรงงานบนเส้นทางข้านานจากอีตสูบจีบัน

97

สมยศ พฤกษาเกษมสุข

ความล้มเหลวของขบวนการแรงงาน

107

จิต ไมนท์คัฟ

การเมืองสังคมไทย?

123

หลุดพื้นจากวิกฤตการณ์แห่งการพัฒนา

ปรัชญาเศรษฐกิจศาสตร์

สังคมของชาวพุทธ

125

ปรีชา เปี้ยมพงศ์สานต์

การพนัก

139

บทนำ

เหตุการณ์ 14 ตุลาคมผ่านมาจนถึงวันนี้ครบ 14 ปีแล้ว ณ บัดนี้ เราค่าลั้งก้าวหน้าสู่ปีที่ 5 แห่งการปฏิรูปที่ 2 ของ การปฏิรูปสังคมเชิงล้ำค่าในประเทศไทย การเมืองไทยสมัยใหม่

ในวันที่ 14 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยผู้รักชาติรักความเป็นธรรมก้าวหน้าได้ผ่านมาเรียนรู้ประสบการณ์ทั้งที่ดีและไม่ดี หลากหลายมุมมอง หลายครั้งเป็นความรู้สึกที่เจ็บปวดและสูญเสีย กระแทกความรู้สึกเหล่านี้ได้พบร่องรอย เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2519 หลังจากมีม็อบต้านมา พວกเราได้เรียนรู้ถึงธาตุแท้ของกลุ่มอ่อนไหวที่มีอยู่ในไทยว่าเป็นเช่นไร และยังได้รู้มากไปกว่านั้นอีกว่า เพื่อปกป้องผลประโยชน์ที่มีอยู่ในฐานของพุกหนาแน่น พวกเราจะต้องใช้ความรุนแรงเข้าเยี่ยมนา ผู้บริสุทธิ์ได้อย่างเด็ดขาด

แต่ทว่า เมื่อสถานการณ์ดำเนินต่อไป ประชาชนผู้รักความเป็นธรรมได้มีบทเรียนด้วยการก้าวหน้าของภารพลักดั้มเปลี่ยนแปลงคอมได้อย่างสูบซึ่งกันและกันมากขึ้น กระตุ้นให้ตามเราที่ยังไม่อาจก้าวทันกับสิ่งที่พากาย อย่าง “กลุ่มพลประชารัฐคลังอาชญาช” ในสังคมได้กัน ภาพที่ปรากฏในระยะหลัง ๆ จึงเป็นปรากฏการณ์ของการก้าวหน้าที่มีจุดเด่นในรัฐศาสตร์เป็นฝ่ายคุกกรงทางกฎหมายลดลงมา แม้เป็นการเคลื่อนไหวที่ถูกต้องข้อบกพร่องต่อประชาชนจำนวนมาก ที่ยังถูกขัดขวางกีดกันด้วยอิทธิพลต่าง ๆ โดยกลไกธุรกิจ รวมทั้งการร้าย รวมทั้งการลักทรัพย์ ร้ายน้ำยาสีดาฯ นานา ทำให้หลายคนเกิดความห้อแท้ สิ่งหนึ่ง และต้องล่าถอยวิธีชีวิตของการต่อสู้ไปมากต่อมา

การควบคุมของรัฐดังกล่าวเน้น ไม่ได้มีลักษณะเป็นเดียวชั้ดเจนด้วยบุคคลหน้าหน้า หากแต่ได้แฝงความลับลับซ่อนไว้ภายใต้ความดูดและความภัยที่ลุวะหรือ โครงสร้างพื้นฐานที่ใหญ่โตก่อ เป็นอิทธิพลและแนวคิดที่ขวนให้หลงใหลคุกคามตาม ซึ่งก็คงแล้ว ในความเป็นจริงก็คือ กลุ่มอ่อนน้อมยั่งคงเป็นผู้ยึดกุมแนวทางการปฏิรูปเป็นแทนมาในทางความคิด โดยปราศจาก การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง

๑. หมายเหตุรับ
๒. หมายเหตุสูญ
๓. หมายเหตุเสีย
๔. หมายเหตุเสีย
๕. หมายเหตุเสีย
๖. หมายเหตุเสีย
๗. หมายเหตุเสีย
๘. หมายเหตุเสีย
๙. หมายเหตุเสีย
๑๐. หมายเหตุเสีย
๑๑. หมายเหตุเสีย
๑๒. หมายเหตุเสีย
๑๓. หมายเหตุเสีย
๑๔. หมายเหตุเสีย
๑๕. หมายเหตุเสีย
๑๖. หมายเหตุเสีย
๑๗. หมายเหตุเสีย
๑๘. หมายเหตุเสีย
๑๙. หมายเหตุเสีย
๒๐. หมายเหตุเสีย

๑. หมายเหตุรับ เวลาเป็นไปตามที่ได้รับค่าตอบแทนและ/or กรณีต้องเสียเพื่อจ่าย
ให้บุตรสาว กรณีที่บุตรสาวมีภัยคุกคามทางชีวิต ๒. หมายเหตุสูญ กรณีที่สูญเสียปืน
สภาพดี ๓. หมายเหตุเสีย กรณีที่บุตรสาวมีภัยคุกคามทางชีวิต ๔. หมายเหตุเสีย
กรณีเสียหายจากการถูกคนร้ายทำร้าย ๕. หมายเหตุเสีย กรณีที่บุตรสาวมีภัยคุกคาม
ทางชีวิต ๖. หมายเหตุเสีย กรณีเสียหายจากการถูกคนร้ายทำร้าย ๗. หมายเหตุเสีย
กรณีเสียหายจากการถูกคนร้ายทำร้าย ๘. หมายเหตุเสีย กรณีเสียหายจากการถูกคนร้ายทำร้าย^{ให้ไว้}
๙. หมายเหตุเสีย กรณีเสียหายจากการถูกคนร้ายทำร้าย ๑๐. หมายเหตุเสีย กรณีเสียหายจากการถูกคนร้ายทำร้าย^{ให้ไว้}
๑๑. หมายเหตุเสีย กรณีเสียหายจากการถูกคนร้ายทำร้าย ๑๒. หมายเหตุเสีย กรณีเสียหายจากการถูกคนร้ายทำร้าย^{ให้ไว้}
๑๓. หมายเหตุเสีย กรณีเสียหายจากการถูกคนร้ายทำร้าย ๑๔. หมายเหตุเสีย กรณีเสียหายจากการถูกคนร้ายทำร้าย^{ให้ไว้}
๑๕. หมายเหตุเสีย กรณีเสียหายจากการถูกคนร้ายทำร้าย ๑๖. หมายเหตุเสีย กรณีเสียหายจากการถูกคนร้ายทำร้าย^{ให้ไว้}
๑๗. หมายเหตุเสีย กรณีเสียหายจากการถูกคนร้ายทำร้าย ๑๘. หมายเหตุเสีย กรณีเสียหายจากการถูกคนร้ายทำร้าย^{ให้ไว้}
๑๙. หมายเหตุเสีย กรณีเสียหายจากการถูกคนร้ายทำร้าย ๒๐. หมายเหตุเสีย กรณีเสียหายจากการถูกคนร้ายทำร้าย^{ให้ไว้}